

Tekst: Ana Mikic D'Apuzzo
Fotografije: Martin Ruetschi
Crteži: Oppenheim Architecture + Design

„Muzej posvećen stablu” – o prostoru, vremenu, prirodi i duhu mesta (genius loci)

Sredinom juna 2010. godine otvoren je jedinstven muzej posvećen drveću – „The Tree Museum”, smješten uz samu obalu Ciriškog jezera. Ovaj jedinstveni muzej na otvorenom je ovalno oblikovan prostor podjeljen na seriju jedinica, od kojih svaka odiše specifičnom atmosferom i karakterom. U muzeju su izložene razne vrste drveća iz kolekcije švajcarskog pejzažnog arhitekta i kolekcionara retkih stabala – Enca Enea.

Misija idejnih tvoraca muzeja je bila da ovim projektom ukažu na vrednost, prisustvo, lepotu i retkost izloženog drveća, a na drugom, višem nivou, da ovom postavkom pomognu oblikovanju percepcije posetilaca primarnim činiocima života kao što su vreme i prostor – oličeni u starom, svetom drveću. Ideja formiranja ovakvog muzeja bila je prirodni nastavak rada Enca Enea kao pejzažnog arhitekta koji je godinama istraživao i posmatrao različite tipove stabala.

Arhitekta je želeo da svoje divljenje drveću prenese i pokuša da подели sa drugima. Enea osniva fondaciju u kojoj sabira sva iskustva stečena posmatranjem i studiranjem drveća sa svih kontinenata. Cilj fondacije je bila edukacija, a ne lična promocija. Ovu poruku su gradski lideri shvatili i akciju u potpunosti podržali. U cilju širenja ideja sa javnim mnjenjem Enea posvećuje „Muzej” svom drveću ukazujući na to da je ono i te kako vredno pažnje i brige koju mi obično posvećujemo projektima (npr. skulpturama) u prirodnom okruženju. Eneov koncept „konstruisanja prostora” na otvorenom, karakteristika je svih radova u oblasti pejzažne arhitekture, posebno arhitekture vrtova. Ovog puta autor realizuje koncept „individualnosti” drveća u kome posetioci šetaju oko svakog drveta i posmatraju ga iz različitih uglova. Svako drvo je smešteno u zaseban prostor, a svaki takav prostor formira celinu za sebe.

Iskustvo i osećaji koji se javljaju nakon posete ovom muzeju nastaju spregom mnoštva različitih elemenata koji uključuju: veličanstvenost samih stabala i posebnost mikroklima koju ona stvaraju, uticaj različitih tekstura, efekata razmaka i proporcija i pejzažne arhitekture kojoj pripadaju. Međutim, jedna od najznačajnijih i najdirljivijih karakteristika većine drveća, na prvi pogled, je njihova starost. Budenje potrebe za „sporijim životom”, kao i poštovanje i divljenje prema prirodi i životnoj sredini su ključni elementi koji inspirišu u ovom jedinstvenom muzeju. Njegov duh, njegov genius loci, pomoći će da se „eksternalizuje”

što god da ovaj drevni oblik odražava u našoj podsvesti. U muzeju se nalazi oko 50 stabala koje predstavljaju više od 25 sorti, među kojima se nalazi nekoliko primeraka koji su više od 100 godina stari. Aura besmrtnosti i svesti o „pritisku vremena” u našem užurbanom svetu vlada ovim prostorom koji predstavlja simbol meditacije i tihog posmatranja. Sofisticirane tehnike oblikovanja, pod uticajem drevne umetnosti „bonsai” su primenjene na transplantaciju i očuvanje drveća. Još 100 stabala i drugih biljaka se nalaze u parku koji okružuje „Drvo – Muzej”, koji će nadalje takođe poslužiti kao pejzažna arhitektura i laboratorija na otvorenom. Muzej i park zona sadrže više od 2.000 retkih vrsta drveća koje je arhitekta Enea prikupio tokom poslednjih 17 godina. Kolekcija je isključivo sastavljena od sorti koje pripadaju tom podneblju i klimatskoj zoni.

Izbor stabala iz Enea kolekcije: Crveni japanski javor (*Acer palmatum* „Dissectum Atropurpureum”) – 130 godina; Japanski javor (*Acer palmatum*) – 60 godina; Saucer magnolija (*Magnolia soulangeana*) – 75/80 godina; Persijsko gvozdeno drvo (*Parrotia persica*) – 60/70 godina; Javor „pun mesec” (*Acer japonicum* „*Aconitifolium*”) – 40/50 godina; Poljski brest (*Ulmus minor*) – 34/40 godina

Poslovna zgrada „ENEa Garden Design Centar”

Centralno mesto pripada objektu koji zauzima 2.500 kvadratnih metara površine. To je moderni objekat – „Enea Garden Design Center” ispred koga se prostire jezero. Zgrada je delo američkog projektantskog tima „Oppenheim Architecture & Design”.

Glavni princip projektantskog tima vodećeg američkog arhitekta Oppenheim-a je da svako arhitektonsko rešenje treba da proizilazi iz prirodnog okruženja. Shodno tome u izgledu objekta koji predstavlja sedište firme dominiraju drvo i staklo. Na isti način arhitekta Chad Oppenheim

Tree Museum – on space, time, nature and spirit of place (genius loci)

A unique museum dedicated to trees – The Tree Museum is situated by the very coast of Upper Lake Zurich is a final result of two renovated architects, Swiss landscape architect Enca Enea and American architect Chad Oppenheim. This is open-air museum is an oval-shaped space divided into a series of units, each of which emanates specific atmosphere and character. The museum exhibits numerous types of trees from the collection of a Swiss landscape architect and rare trees collector - Enzo Enea.

The ultimate goal was to signify the value, the presence, the beauty and the uniqueness of the exhibited trees and also, on another level, to help shape the visitors' perceptions of the basic elements of life, such as time and space, represented by the ancient, sacred trees. The central place belongs to an object that spans across 2,500 square metres. It is a modern object - ENEA Garden Design Headquarters, located at the very lake side. The building is the work of the American design team Oppenheim Architecture & Design.

The main principle was that every architectural solution has to stem from the natural environment. The project plan entails a realized exhibition space, a library, a shop, a greenhouse, a warehouse, workshops, a salon as well as administrative offices.

Energy efficiency was a determining factor during the design process so that the project, in all its phases involved an advanced idea of utilizing natural resources, such as daylight, natural insulating systems and natural systems of energy conservation, such as geothermal exchange, green roofing, etc. The authors of the project say that the use of “green” materials such as recycled wood and the new energy efficient materials used in the project have greatly improved the ecological performance of the building.

je postigao diskretan i elegantan izgled objekta koji se savršeno uklapa u okolni pejzaž i uslove izgradnje na ovom području.

Projektom programom je obuhvaćen i realizovan prostor za izložbe, biblioteka, prodavnica, zatim plastenik, skladište, radionice, salon i administrativne prostorije. Sve oblasti su povezane koridorom koji prolazi duž zgrade i omogućava cirkulaciju između istih oblasti i vezu sa proizvodnom linijom same kompanije. Objekat izrasta iz pragmatičnih uslova i uslova lokacije, a programi i procesi koji su istim obuhvaćeni generisani su u jednostavni, izduženi, niski volumen koji je po potrebi ispresecan koridorima. Sa druge strane, prirodni uslovi na lokaciji kao što su osunčanost i vetar, ekonomski prilazi objektu, neophodnost definisanja prednjeg i zadnjeg fronta objekta, ulaska i uslužnih zona, doprineli su da kao odgovor na zahteve objekat dobije današnji izgled.

Jednostavnom arhitekturom objekta arhitekta pokazuje prisustvo neophodne, jake arhitektonske svesti o okruženju i poštovanje prema prirodi na terenu. Korišćeni materijali su se skoro potpuno stopili sa prirodnim okruženjem spolja – u estetskom smislu, kao i interno – u funkcionalnom smislu.

Energetska efikasnost je odlučujuća u procesu projektovanja, tako da je projekat, u svim fazama, u potpunosti zasnovan na ideji iskorišćavanja prirodnih bogatstava, kao što su dnevna svetlost, prirodni izolacioni sistemi i prirodni sistemi očuvanja energije, poput geotermalne razmene, zelenih krovovi, itd. Autori projekta kažu da je upotreba „zelenih“ materijala kao što su reciklirano drvo i novi energetski efikasni materijali korišćeni u projektu umnogome poboljšali ekološke

performanse objekta.

Timu arhitekata je 2009. godine dodeljena nagrada za arhitekturu „The American Architecture Award 2009 – Chicago Athenaeum“. Projektantski tim „Oppenheim Architecture & Design“ ima kancelarije u Njujorku, Majamiju i Los Angelesu, a od prošle godine i u Bazelu. Enzo Enea i Chad Oppenheim saraduju na internacionalnom nivou i trenutno rade na planu gradskog jezgra lučkog grada Tianjin u Kini.

Fotografije: Martin Rutschi, crteži: Oppenheim Architecture+Design

Projektorni tim: Chad Oppenheim, Juan Calvo, Juan López, Santhosh Shanmugam, Beat Huesler
Površina projektom obuhvaćenog terena: 30,000 sqf
Godina projektovanja: 2010

Enea Garden Design centar se nekada nalazio u gradu Schmerikon, ali je prošle godine premešten u susjedni grad Rapperswil, na veliku površinu, zahvaljujući vlasniku zemljišta (Closier Vumsbach) koji je imao sluha za ovako značajan projekat.

Manastir Wurmsbach

Wurmsbach Abtei (Manastir Mariazell-Vurmsbach) je manastir koji se nalazi u blizini grada Rapperswil – Jona, u kantonu Sent Galen, Švajcarska, na severnoj obali Ciriškog jezera. emljište na kome se nalazi „The Tree Museum“ pripadalo je dekretom iz 1259. godine manastiru, kada je grof Rudolf od Rappersvill-a donirao svoj zamak u ovu svrhu. Godine 1261. je oformljen ženski manastir, u okviru njega konstruisana je crkva Abtei 1281. Ova zajednica samostalno živi od tada, po pravilima Svetog Benedikta. Mo-

nahinje manastira su tokom vekova diskretno odbijale ponude za zakup zamljišta manastira. Kada je Enco Enea predložio otvaranje muzeja posvećenog stablima, na obali Ciriškog jezera, bilo je očigledno da je njegov predlog zasnovan na iskrenom i dubokom poštovanju prema prirodi i životnoj sredini.

Profil kompanije Enea GmbH

Firma je osnovana 1993. kada je Enco Enea preuzeo kompaniju koju je utemeljio njegov otac. Nakon studija industrijskog dizajna, Enco Enea odlazi u London gde završava studije pejzažne arhitekture, a zatim putuje u Brazil i na Havaje gde realizuje svoj prvi veliki projekat pejzažnog uređenja za Sheraton Hotel. Enea je dobitnik brojnih nagrada na internacionalnim izložbama „Giardina“ u Bazelu i Cirihi, kao i zlatne medalje na prestižnom „Chelsea Flower Show“ u Londonu 1998. Projektantska filozofija Enca Enee je spajanje spoljašnjih i unutrašnjih prostora sa ciljem da projektom dostigne kreativno prožimanje duše kuće sa spoljnim, otvorenim prostorom.

Njegove kreacije su sveobuhvatno dokumentovane u knjizi *Privatni vrtovi*. Arhitekta živi u mestu Rapperswil – Jona, u Švajcarskoj.

Danas je „Enea Garden Design“ jedna od vodećih arhitektonskih firmi koje se bave pejzažnom arhitekturom u Švajcarskoj i svetu. Ovaj tim od 145 zaposlenih je poznat po svojoj sposobnosti da realizuje složene projekte i izgradnju privatnih i javnih vrtova, terasa, restorana, hotela, javnih parkova, golf terena i okruženja ostalih korporativnih objekata. Tokom proteklih godina, tim Enca Enee je realizovao projekte u Nemačkoj, Francuskoj, Španiji, Rusiji, Egiptu, Grčkoj, Rumuniji i Poljskoj. Kompanija se bavi kompletnom realizacijom i implementacijom projekta, počev od planiranja i faza izgradnje preko sistema za navodnjavanje, instalacija osvetljenja i opremanja zelenih površina, kao i pružanja stručnih usluga održavanja nakon završetka projekta. U Cirihi je 2005. godine otvoren izložbeni salon (www.enea.ch) ■

The team of architects was in 2009 awarded the The American Architecture Award 2009 – Chicago Athenaeum award for architecture. The Enea Garden Design is one of the leading architectural practices which work in landscape architecture in Switzerland and the entire world. The design team Oppenheim Architecture & Design has its offices in New York, Miami, Los Angeles and since last year, in Basel as well. Enzo Enea and Chad Oppenheim cooperate on an international level and are currently involved in planning the city core for the Chinese coastal city of Tianjin.

